

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IX. Qualis ignorantia excuset ab imposita per legem pœna?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

non incurratur, ut ipsi fatemur de censuris, aliisque pœnis per *num.* 419. & 420. Ratio hæc invertitur negando, quòd reservatio sit principaliter pœna, sed Medicina; censura verò sit principaliter pœna, & Secundariò Medicina. Ignorantia pœnæ primariò talis excusat à sui incurfione, secùs quando est principaliter medicinalis, qualem esse reservationem non Papalium saltem in Religiosis Ordinibus patet primò ex 3. p. *Constitutionum Societatis JESU c. 1. §. 11.* ubi dicitur: *eos Casus à Superiore reservandos, quos ab eo cognosci necessarium videbitur, aut valde conveniens, quò melius remedium adhibere possit, & suæ curæ commissos præservare ab omnibus, quæ nocitura sunt.*

Secundò quòd opposita sententia repugnet iudicio Superiorum Ecclesiasticorum, & Regularium. Qua de causa est effatum P. Gobat *Theolog. Experim. tr. 7. num. 361.* Confessorem Regularium non præstiturum fidelitatem suo Prælato, si nactus pœnitentem implicitum tali casu, ac reservationis ignarum abfolveret, quin diceret expressè: *Te quidem absolvam hæc vice, scio autem imposturum, te non posse à me abfolvi sine expressa facultate Superioris.*

Similiter possunt Parochi, & Vicarij pro prima vice abfolvere suos ab ignorantis Episcopalibus cum præfata monitione, ita Sporer *p. 4. Tyrocin. Sacram. mibi n. 735. junct. 748.*

* *

*

§. IX.

Qualis ignorantia excuset ab imposta per Legem pœna.

423. **H**ic recolenda est divisio ignorantie vincibilis in affectatam, & non affectatam: non affectatam in crassam, & non crassam mortaliter tamen culpabilem per *num.* 378. Dixi *vincibilis*, quia omnis invincibilis sive sit legis pœnam imponentis per *nu.* 416. sive solius pœnæ per *num.* 419. ignorantem liberat à censura, aliave pœna: quod enim culpa caret, in damnum vocari non convenit *c. 2. de Constit.*

Quare Regula vera est, quòd omnis

ignorantia à mortali culpa excusans etiam excuset à pœna gravi, quia per *c. cum cessante de appellat.* cessante causa cessat effectus, sed causa gravis pœnæ est peccatum mortale, ergo. Unde licet culpa maneat mortalis contra aliam legem, dummodo ignoretur lex infligens pœnam, ignorantia excusans à mortali contra hanc legem, excusat à pœna gravi hujus Legis.

Resp. Nunc primò ad *Questionem §.* quando ad pœnæ incursum lex requirit

rit sui scientiam nulla ignorantia etiam crassa sufficit ad eam incurrendam, secus affectata æquivalens scientiæ.

Pars I. Est Sanch. *lib. de Matr. D. 32. num. 36.* Pal. *p. 1. tract. 2. D. 1. p. 18. num. 1.* quia nisi sit affectatè ignorans non dicitur scienter violasse legem. Deinde ut scienter quis delinquat in legem, requiritur dolus in ejus violatione, proinde ut fiat violatio animo delinquendi, sed ubi est ignorantia etiam crassa, abest animus delinquendi, ergo abest dolus, adest tamen culpa lata; hæc ergo non sufficit ad incursum pœnæ contra legem, quæ requirit scientiam.

Pars secunda est Sanch. *num. 40.* quia affectans directè nescire, vult nescientiam ex fine liberius peccandi, sed hoc ipso hæc ignorantia æquivalet scientiæ, nam non facit, quò minus sit tanta culpa, quanta committitur à sciente, imò facit majorem, indicat enim intentum affectum ad violationem Legis.

Resp. 2. Quando lex sub verbis qualificatis sequentibus, aut his similibus imponit pœnam, qui *temere*, vel *audacter*, vel *malitiosè*, vel *consultò*, vel *presumptuosè* hoc fecerit: aut *presumentes*, vel *audentes*, aut *ausu temerario legem* talem violarint, hanc pœnam incurrant, ad incurrendam illam etiam necessaria est scientia, aut ignorantia affectata scientiæ equiparata, Sanch. *num. 37. & 38.* Pal. cit. Soarez *de Legib. lib. 5. cap. 12. num. 9. 13. & 15.* Contra multos æquiparantes crassam dolo *ex lib. 1. ff. si mentor falsum modum dixerit.* Ratio, quia etiam crassè, seu supinè ignorans non dicitur temerè, audacter, consultò, presumpuosè & dolo violare; at benè si violatio fiat ex ig-

norantia affectata, aut si crassa sit ingentis temeritatis, ingens temeritas importat culpam latissimam, ac dolo æquiparatam Sanch. *n. 39.*

Bonacin. *de Cens. D. 1. quest. 2. p. 1. num. 11.* contra Soarez putat probabilius esse, quòd censura non incurratur lata per Leges sic qualificatas nisi temeritas, præsumptio, Contemptus proveniat ex certa scientia, aut ingenti temeritate: & ideò ignorantia etiam affectata excusat, nisi ingenti temeritati sit conjuncta, quam sententiam videtur approbare etiam Pal. *num. 1. in fin.* ubi eam refert, nec reprobatur.

425. Resp. 3. Nulla censura, & Irregularitas ex delicto contrahitur ex ignorantia invincibili mortali, nisi sit crassa (dari mortaliter culpabilem ignorantiam, quæ non sit crassa, dixi *nu. 378.*) ita Sanch. *à num. 31.* Pal. *num. 2.* crassam jus vocat ignorantiam ex lata culpa. Responsio fundatur in *c. ut animarum 2. de Constit. in 6.* cujus textum relege *in num. 418.* liberante à sententijs ordinariorum, nisi violatio statutorum processerit ex ignorantia crassa, & supina, ergò supponit Pontifex dari ignorantiam mortalem, quæ sit inferior crassa. Capituli hujus decisio debet extendi per ibi dicta etiam ad constitutiones Pontificias, Pontifex enim est etiam ordinarius, & quidem omnium ordinariorum; vel si nolis hoc titulo eum illic comprehendi, ratio in textu allata suadet ejus comprehensionem, nempe ut obvietur periculis.

Conf. Censuræ, ac Irregularitas ex delicto sunt pœnæ requirentes contemptum, ut incurrantur, ita Pal. ex Navar. sed ubi est aliqua diligentia adhibita ad

ad comparandam legis ejusmodi pœnalis scientiam non intervenit legis contemptus, secus quando ferè nulla secundum Sanch. aut nulla secundum Pal. *per num.* 378. diligentia adhibetur, esto sufficiens occurrat notitia obligationis indagandi, sic enim negligens indagare ostendit se parum, aut nihil curare legem, hoc autem est contemnere; nec esse potest justa excusatio à dolo, secus si aliqua adhibetur diligentia.

426. Resp. 4. Pœna privationis debiti ob copulam cum consanguinea intra secundum gradum suæ conjugis, aut quod quis baptizârît absque necessitate, aut elevârît prolem suæ conjugis ex sacro fonte non incurritur cum ignorantia sive facti, sive Juris qualicunque, nisi sit affectata, aut adeò crassa, ut sit ingens temeritas ignorare. Pars prima est Sanch. *num.* 47. contra alios apud illum *num.* 44. probatur privatio petitionis debiti est pœna imposita scienter habenti copulam cum Consanguinea intra secundum gradum suæ conjugis, aut absque necessitate baptizanti suæ conjugis prolem, aut hanc elevanti ex sacro fonte, sed pœna scienter facienti imposita non incurritur sine ignorantia affectata, aut crassa, quæ sit ingens temeritas, *per num.* 423. Ergò. Major probatur ex *c. 1. de eo, qui cognovit consanguineam*, ibi: *si quis cum filiastra sua scienter fornicatus fuerit, neque à matre debitum petere, neque filiam unquam habere potest in uxorem*: & de impedimento cognationis habetur in *C. si vir de cognatione spirituali*, ibi: *si ex ignorantia factum est, ejus ignorantia excusare videtur*; ubi nomine Ignorantiæ intelligi

affectatam, bene probat Sanch. ibi, & *num.* 48. ubi cum consanguinea in secundo gradu peccans, ignorans gradum secundum, sed credens esse tertium excusatur à præfata pœna ob facti ignorantiam.

Pars secunda est ejusdem *num.* 49. Contra plures apud eundem *num.* 46. probaturque eo modo, quo est probata Conclusio prima, *num.* 416.

427. Resp. 5. De alijs pœnis impositis per leges non requirentes sui scientiam, nec constantes verbis qualificatis, de quibus *num.* 424. ut incurrantur, sufficit ignorantia vincibilis mortaliter culpabilis Pal. *num.* 3. quia talis ignorantia non excusat à peccato mortali, ergo nec à pœna per Legem statuta, quia de ejusmodi pœnis incurrendis nihil jura specialiter statuunt, prout statuunt de alijs, de quibus in præcedentibus responsis. Idem sentit Perez *de Matr. D. 51. S. 5. num.* 6. ubi est de Excommunicatione aliisque censuris, ac Irregularitate ex delicto doceat ignorantiam harum pœnarum, estò, adit scientia juris, & facti, excusare, negat tamen non incurri privationem debiti ab eo, qui ignorat solam pœnam; hæc enim est una ex ordinarijs, & proportionatis, quas vult incurri. Verùm quoad pœnam debiti oppositum sentio *per n.* 426.

Dicta de Ignorantia extendenda sunt ad oblivionem, seu ad actualem inadvertentiam ac inconsiderationem *per n.* 378. *in fin.* undè si oblivio, seu inadvertentia est culpabilis, de ea quoad pœnam legalem discurrendum est sicut de ignorantia culpabili, si verò inadvertentia est inculpabilis, habet se quoad pœnam sicut igno-

rantia inculpabilis. Ratio quod ignorantia in eo solum discrepet ab inadvertentia quod ignorantia sit carentia scientiæ non præhabita; Econtra inadvertentia sit naturalis oblivio eorum, quæ scimus, scire enim dicitur actu etiam non considerans, unde cum non sit semper

in nostra potestate recordari à nobis prius scitorum, inconsideratio, seu oblivio tunc æquivaleret ignorantia invincibili, ita Vasq. 1. 2. D. 107. n. 6.

¶ 9., & D. 118. n. 11.

* *

§. X.

*Multorum practitorum illatio ex stabilitis §. 8. Ex-
plicantur Clausule ipso jure, ipso facto, nullâ expectatâ
sententiâ aut absque aliâ declaratione.*

428. **I**nf. 1. Parochus matrimonio assistens non præmissis denuntiationibus (idem dic de alio sacerdote de ejus licentia etiam Regulari) non suspenditur triennio ab officio, si ignoravit hanc prohibitionem, aut hujus pœnam, etsi fuerit ignorantia mortalis, dummodò non affectata per num. 416. juncto 419. 423. & 425.

Inf. 2. Pueri etiam doli capaces ante pubertatem excusantur ab incurfu censurarum ab homine latorum, ita expressit c. 1. de delictis puerorum & c. referente eod. à censuris verò à Jure communi latis apud Pal. p. 1. tract. 3. D. 1. p. 24. §. 2. num. 8. est controversum, nam capaces doli incurrere censuras est opinio Sanch. lib. 1. Decal. c. 12. num. 8. Soarez tom. 5. de cens. D. 5. S. 1. num. 19. dans differentiam, cur excusentur à censuris latis ab homine, secus à latis in Jure, quòd hæ non in-
R. P. Karch. Diff.

digeant citatione Rei &c. secus latæ ab homine, impubes autem utpote adhuc ineptus ad ordinem judicarium non potest de jure citari, nec admitti ad agendum, aut defendendum se judicialiter. Verùm differentia hæc procedit solum de censuris specialiter latis, hæ enim possunt specialem citationem, non autem de generaliter ab homine latis, hæ enim sunt conformes à jure latis prout arguit Pal. cit.

Et idem ipse num. 8. existimat pueros doli capaces incurrere Excommunicationem jure latam ob percussionem clerici, hæ enim Excommunicatio ob suam gravitatem supponitur incurri in c. super eo 1. c. pueris 60. & c. quamvis 58. de Sent. Excom. ab alijs autem Excommunicationibus & censuris eodem liberat ante pubertatem, quia, inquit, citata capitula, cum exprimant Excommunicationem ob percussionem, cum

Ss

ma-